

Eesti Metodisti Kiriku Teoloogiline Seminar

Koostajad: Ingmar Kurg, Rein Laaneser

**EMK TEOLOOGILISE SEMINARI KIRJALIKE TÖÖDE
KOOSTAMISE JA VORMISTAMISE JUHEND**

Tallinn 2011

SISUKORD

Sissejuhatus	3
Kursuse- ja diplomitööde koostamise põhimõtted	3
Autoriõigused ja plagiaat	8
Töö üldine formaat	8
Pealkirjade vormistamine	11
Sisukorra kasutamine	12
Allikale viitamine	13
Allikate loetelu töö lõpus	17
Tabelid ja joonised	21
Lühendid ja kirjavahemärgid	23

SISSEJUHATUS

Üliõpilase iseseisvad kirjalikud tööd – referaat, essee, eksam, praktika aruanne, kursusetöö, diplomitöö jm – koostatakse ja vormistatakse ühtsete põhimõtete järgi. Kirjalike tööde koostamise juhend järgib üldisi teadustööde koostamise nõudeid. Kirjalike tööde vormistamiseks on seminaris kasutusel *APA* süsteemi rahvusvahelised vormistamisnõuded, millega on võimalik süvendatult tutvuda aadressidel: <http://www.apastyle.org/learn> ja <http://bit.ly/apa-stiil>. Käesolevas juhendis on tehtud valik seminari õppetöös enim kasutatust leidvatest näidetest.

KURSUSE- JA DIPLOMITÖÖDE KOOSTAMISE PÕHIMÕTTED

Kursuse- ja diplomitöö on üliõpilase iseseisvalt kirjutatud *teoreetiline* või *teoreetiline ja empiiriline lühiuurimus*, kus üliõpilane süstematiseerib olemasolevaid fakte ja mõisteid, loob seoseid ja teeb käsitletava probleemi kohta järeldusi. Kursuse- ja diplomitöö teema on kas seminari poolt välja pakutud või üliõpilase enda valitud (ja seminari kinnitatud). Kursuse- ja diplomitöö teema kinnitamise eeldusaineks on teadusliku uurimistöö alused. Kursusetöö eduka kaitsmise puhul võib jätkata sama teemat diplomitöö koostamisel.

Kursuse- ja diplomitöö koostamine toimub koos juhendajaga. EMK Teoloogilises Seminaris on eelistatud seminari õppejõu valimine juhendajaks, sest nii on tagatud akadeemilistele nõuetele vastavus ja kvaliteet. Väljastpoolt seminari võib üliõpilane valida endale kaasjuhendaja – erialaeksperti, kes nõustab sisulistes küsimustes. Teema lõplik sõnastamine toimub koostöös juhendajaga.

Teoreetiline uurimistöö. Uurimustöö põhineb teoreetiliste käsitluste ja/või uuringute läbitöötamisel. Teoreetilise töö eesmärgiks on otsida ja leida teadusallikaid: analüüsida, hinnata ja süstematiseerida fakte ning jõuda põhjendatud tulemusteni. Teoreetilise uurimistöö hindamiskriteeriumideks on:

- teadusallikate maht ja läbitöötatus;

- selge struktuur ja eesmärgid;
- loogiline arutlus;
- järelduste ja analüüsi terviklikkus.

Empiiriline uurimistöö. Uurimistöö raames viiakse läbi lühiaurimus (nt intervjuu, ankeetküsitlus jm), mis testib teoreetilise eeltööga saavutatud teadmisi praktikas. Enne meetodika valikut ja küsimustiku koostamist püstitatakse uurimisülesanded, millele püütakse saada vastuseid mõõdetavate või võrreldavate tulemustena. Uurimismeetodi järgi liigitatakse empiirilist uurimust kas kvalitatiivseks (tähendusi ja hoiakuid selgitav) või kvantitatiivseks (arvuliselt mõõdetav). Kui on otstarbekas viia läbi kvantitatiivne uurimine, siis püstitatakse ka hüpotees; sel juhul uurimine kinnitab või lükkab ümber autori hüpoteesi. Hüpotees on teaduslik oletus, mis tugineb olemasolevatele teadmistele ja tuleneb teoreetilise uurimistöö järeldustest, kuid mille tõesus ei ole veel kindlaks tehtud. Empiirilise uurimistöö hindamiskriteeriumideks on:

- selged eesmärgid ja uurimisülesanded;
- teaduslike uurimismeetodite rakendamise korrektsus;
- uurimuse tulemuste esitlemise oskus;
- järelduste ja ettepanekute läbitöötatus.

Uurimustöö etapid

Uurimistöö valmimisel käiakse läbi mitu etappi, mille igas etapis keskendutakse erinevatele tegevustele:

- 1) teema ja juhendaja leidmine; teema ja juhendaja kinnitab seminar;
- 2) osalemine teadusliku uurimistöö loengutes ning seminarides ning õppeülesannete täitmine;
- 3) kursuse- või diplomitöö esialgse kava koostamine ja allikatega tutvumine. Kava koostamisel põhjendab üliõpilane teema valikut, selgitab teema aktuaalsust, püstitab

eesmärgi ja visandab uurimisülesanded. Esialgselt kavast vormub hiljem töö sissejuhatus;

4) uurimistöö ettevalmistamine, läbiviimine ja tulemuste töötlemine (teoreetilise töö puhul allikate kogumine ning analüüs, empiirilise töö puhul uurimismeetodi valik, küsimustiku koostamine ning andmete analüüs);

5) töö vormistamine. Töö vormistatakse teadustöö põhimõtetele vastavalt, neutraalse keelekasutusega, ilma trüki- ja keelevigadeta;

6) diplomitöö eelkaitsmine (kursusetöö puhul eelkaitsmist ei toimu);

7) kursuse- või diplomitöö kaitsmine.

Kursuse- ja diplomitöö koostisosad

Kursusetöö koosneb järgmistest osadest: tiitelleht, sisukord, sissejuhatus, töö põhiosa peatükkidena, kokkuvõte, viidatud allikad, vajadusel lisad. Kursusetöö maht on 35-40 lehekülge. Kursusetöö kaitsmine toimub suuliselt komisjoni ees ning tööd hinnatakse.

Diplomitöö koosneb järgmistest osadest: tiitelleht, sisukord, sissejuhatus, vajadusel mõistete ja lühendite selgitus, töö põhiosa, kokkuvõte, võõrkeelne resümee, kasutatud allikate loetelu, vajadusel tabelite ja jooniste loetelu ning lisad. Lõputöö maht lisadeta on 55–60 lehekülge.

Sissejuhatus. Sissejuhatus on töö oluline osi, mida lugedes peab saama aimu töö üldistest suundadest ja eesmärgist. Sissejuhatuses tutvustatakse käsitletavat valdkonda ja antakse ülevaade töö aktuaalsusest, probleemist, töö eesmärgist, töö eesmärgi saavutamiseks püstitatud uurimisülesannetest, (hüpoteesidest – kui on tegemist kvantitatiivse uurimusega), uurimismeetoditest, peamistest allikatest ning tutvustatakse lühidalt töö struktuuri.

Sissejuhatuses on kohane kõik see, mis hõlbustab lugejal koostatud tööga tutvumist. Võib kirjeldada töö teema valikuga seotud motiive ning põhjendada, miks autor just selle teema oma uurimuseks valis. Kui töö tulemuste hindamise seisukohalt tundub oluline, võib

välja tuua üldised probleemid, mis töö koostamisel ja selleks vajaliku materjali kogumisel esinesid. Samuti võib sissejuhatuses tänada neid, kes töö valmimisele kaasa aitasid.

Sissejuhatus maht ei ületa reeglina 10% kogu töö mahust. Sissejuhatus korrigeeritakse tavaliselt töö lõppjärgus, et see haakuks paremini kirjutatud töö tegeliku arenguga.

Töö põhiosa. Põhiosa liigendub mõttelisteks peatükkideks; peatükid omakorda alapeatükkideks. Alapeatükkide arv sõltub töö iseloomust ja teemast. Peatükid ja alapeatükid peavad olema nii sisuliselt kui ka loogiliselt üksteisega seotud ning moodustama teemale vastava terviku. Liigset liigendamist tuleb vältida.

Kursuse- või diplomitöö, kui see on teoreetiline, koosneb enamasti 3-4 peatükist. Iga peatükk võib omakorda liigenduda, kuid tuleb jälgida, et peatüki alapealkirjade moodustamisel oleks märgitud rohkem kui üks pealkiri. On soovitatav, et iga peatükk lõpeb lühikese kokkuvõttega. Teoreetilise töö ülesehitus peab järgima loogilist arengut: a) teooriate esitamine, b) arutelu teooriate üle ning c) järelduste tegemine.

Kursuse- või diplomitöö, kui see koosneb teoreetilisest ja empiirilisest osast, sisaldab järgmist loogilist arengut: a) teooria, b) empiiriline uurimus ning c) järeldused. Empiiriline osa omakorda koosneb järgmistest osadest: a) teooria, b) meetodid, c) tulemused, d) analüüs ning e) järeldused ja ettepanekud. Empiirilise osa esimene alapunkt kannabki tavaliselt pealkirja *Uurimuse eesmärk ja metoodika*, kus loetletakse, kirjeldatakse ja põhjendatakse kasutatavaid meetodeid. Tuuakse välja probleem, uurimusliku osa eesmärk ja ülesanded.

Kokkuvõte. Antud osa vaatleb kogu tööd tervikuna, tuues kokkuvõtvalt esile töö peamised tulemused, järeldused ja ettepanekud. Kokkuvõte peegeldab sissejuhatuses püstitatud eesmärke ja vastab küsimusele, mil määral ja milliste tulemustega on püstitatud eesmärgid saavutatud. Kokkuvõtte tegemist lihtsustab see, kui on eelnevalt koostatud peatükkide ja alapunktide lühikokkuvõtted. Kui on tegemist empiirilise uurimisega, siis tuuakse esile olulisemad uurimistulemused ning hinnatakse, kas hüpotees on tõestatud või

ümber lükatud ning milliste argumentidega. Oluline on silmas pidada, et a) kokkuvõttes ei esitata uusi fakte ega püstitata uusi probleeme, b) ei viidata tekstile ega allikatele.

On lubatud esitada autori visioon teema edasise uurimise perspektiivide ja probleemide kohta ning teha ettepanekuid saadud tulemuste rakendamiseks. Teadustöö hea tava juurde kuulub seegi, et mainitakse ära lahendamata jäänud küsimused. Kokkuvõtte pikkuseks on 2-3 lehekülge.

Võõrkeelne resüme. Vajalik diplomitöö puhul. Sisaldab neid andmeid, mis on vajalikud ülevaate saamiseks sellele lugejale, kellel ei ole võimalik lugeda tööd originaalkeeles. Resümeesse märgitakse diplomitöö pealkiri, eesmärgid, käsitletavad probleemid, uurimismetoodika ning tulemused ja järeldused. Resüme pikkuseks on 1-2 lehekülge.

Kaitsmine

Kursusetöö kaitsmine toimub suuliselt komisjoni ees. Diplomitöö kaitsmine toimub suuliselt komisjoni ees, eelkaitsmise ja kaitsmise käigus. Hinne kujuneb lõppkaitsmise, retsensiooni ja komisjoniliikmete hinnangu põhjal ning seda hinnatakse eristaval skaalal.

Kursuse- ja diplomitöö kaitsmisele lubamise otsustab seminar poolt moodustatud komisjon. Komisjon määrab retsensendi. Retsensioon esitatakse üliõpilasele enne tööde kaitsmist komisjoni ees. Retsensent hindab alljärgnevat aspekte:

1. teema aktuaalsus;
2. teema praktilisus;
3. töö struktuuri põhjendatus ja erinevate osade vaheline tasakaal;
4. probleemi avamine, eesmärgi ja ülesannete püstitamine;
5. erialaste allikate valik
6. erialaste kirjutiste kasutamine;
7. allikate korrektne refereerimine;

8. metoodika vastavus probleemi asetusele;
9. uurimismaterjali representatiivsus;
10. uurimisandmete analüüs;
11. järelduste vastavus töö sisule;
12. keelekasutus;
13. vastavus vormindamise nõuetele.

Punktid 8, 9, 10 täidetakse ainult empiiriliste uurimuste korral.

AUTORIÕIGUSED JA PLAGIAAT

Iga teaduslik töö esindab erinevate autorite kogutud teadmiste pagasit. Akadeemilistes kirjatöodes viidatakse alati autoritele, kelle mõtted ja ideed on olnud eeskujuks. Välistada tuleb autoriõiguste rikkumist ja plagiaati. Plagiaadiks ehk intellektuaalseks varguseks nimetatakse teise autori tsitaatide, ideede, tabelite, statistika, diagrammide ja muu loomingut esitamist enda tööna. Plagiaadi vältimiseks tuleb lähtuda põhimõttest: autorile tuleb viidata alati, kui tsiteeritakse, kopeeritakse, parafraseeritakse või jutustatakse ümber teise autori loomingut. Viidata tuleb lisaks tekstidele ka teiste autorite graafilise ja audiovisuaalse materjali kopeerimisel ja ümberkujundamisel.

TÖÖ ÜLDINE FORMAAT

Lehekülje mõõtmed määrab paberiformaat A4, paberi vabad äärealad 2,5 cm kõikidest külgedest (paremal, vasakul, ülal, all).

Tekst. Töö sisu (kaasa arvatud pealkirjad) vormindatakse seriif fondiga (nt Times New Roman), suurusega 12 pt. Vaid jooniste, diagrammide sees (mitte joonise allkiri) kasutatakse sans-seriif fonti (nt Arial). Tekst vormindatakse töös kahekordse reavahega. Reavahe on kahekordne teksti sees, pealkirjades, alapealkirjades, kirjanduse loetelus, allmärkustes. Tekst joondatakse vasaku (left alignment funktsioon) ääristusega. Iga lõik algab taandrega 1,3 cm. Taandrida puudub üksnes sissejuhatusel ning ülejäänud teksti osast

eristatud tsitaatidel, pealkirjadel, tabeli pealkirjal ja jooniste allkirjal.

Töö nimetus. Töö korduvasse päisesse (header) vasakusse serva kirjutatakse töö nimetus suurte tähtedega. Erandiks on tiitelleht, kus töö nimetus kirjutatakse lehe keskele. Kui töö nimetus on pikem kui 50 tähte, siis kirjutatakse päisesse kuni viie sõnaline nimetuse lühivorm (vaata allolevat kirjalike tööde näidist).

Lehekülgede nummerdamine. Kõik leheküljed nummerdatakse, tiitellehe numbrit kursuse- ja diplomitöodes ei näidata. Lehekülje number asetseb ülaseravas, paremal. Sisukord, sissejuhatus, töö sisu, allikate loetelu, tabelid ja joonised ning lisad algavad alati uuel lehel.

Tiitelleht. EMK Teoloogilise Seminari kursuse- ja diplomitöodes on nõutav tiitelleht. Muude kirjalike tööde puhul kirjutatakse esimese lehekülje paremasse ülaserava autori nimi, töö nimetus ja liik, loengukursuse nimi ja töö valmimise kuupäev, ning päisesse vasakule serva töö nimetus.

Kirjalike tööde tiitellehe näidis.

LOREM IPSUM

1

Juhan JuhkamLorem ipsum, essee

Ladina keel

18.11.2011

LOREM IPSUM

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Curabitur sit amet elit a odio lacinia fringilla. Morbi dictum sodales metus at congue. Curabitur semper sem a justo cursus interdum. Vestibulum luctus arcu dui. Cras dignissim elit sem. Donec ac mollis lectus. Sed ante nisi, gravida non pellentesque id, egestas vel nibh. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Etiam sodales semper rhoncus.

Donec in odio vel purus lacinia varius vitae eu massa. Suspendisse dignissim erat quis ante consequat gravida. Phasellus commodo mattis lorem eget consectetur.

Kursuse- ja diplomitööde tiitellehel on kirjas õppeasutuse nimetus, autori ees ja perekonnanimi, töö pealkiri, töö liik, juhendaja nimi, töö tegemise koht ja aasta.

Proportsionaalselt jaotatakse näiteks alljärgnevad andmed:

Eestu Metodisti Kiriku Teoloogiline Seminar

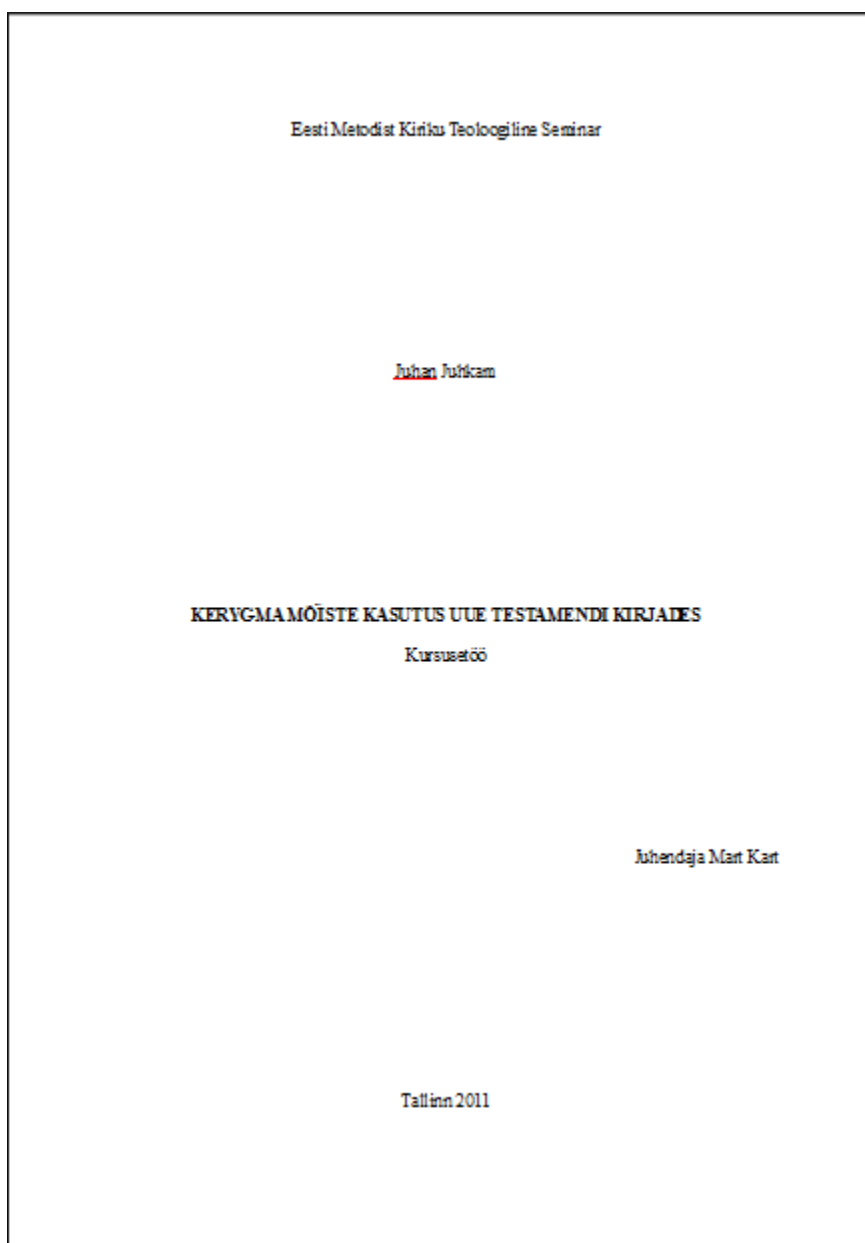
Juhan Juhkam

Kerygma mõiste kasutus Uue Testamendi kirjades

Kursusetöö

Juhendaja: Mart Kart

Tallinn 2011

Kursuse- ja diplomitööde tiitellehe näidis.**PEALKIRJADE VORMISTAMINE**

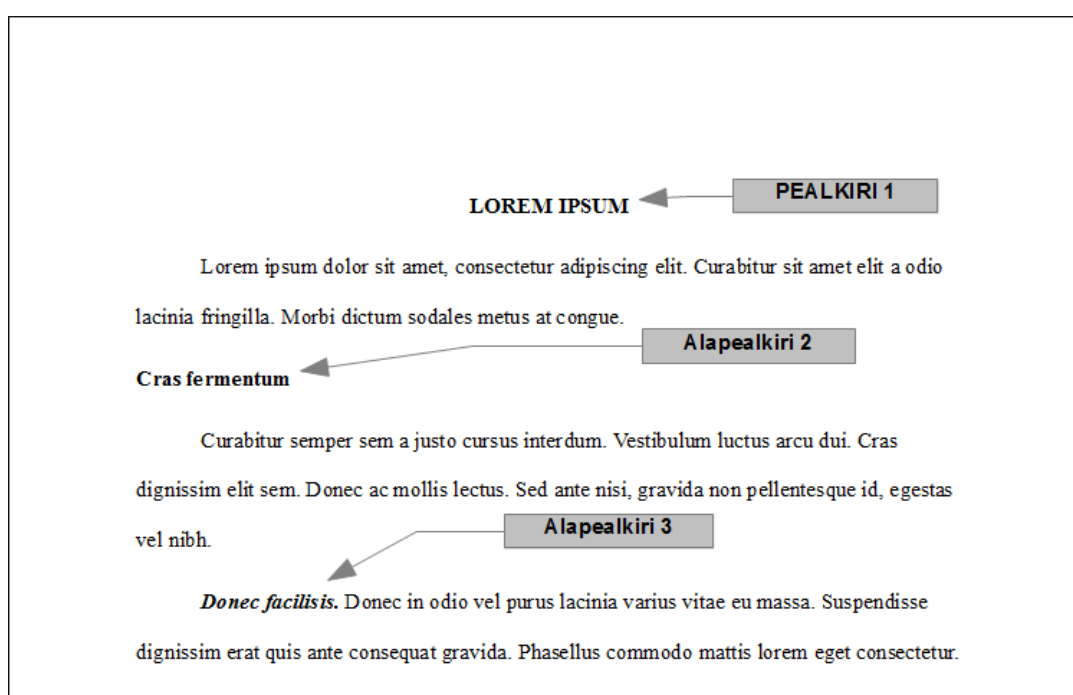
Pealkirjad liigendavad teksti ning aitavad lugejal paremini jälgida autori peamiste seisukohtade ja mõttekäikude ülesehitust. Pealkirja suurus ja font on sama, mis põhitekstis. *APA stiil* kasutab 5 võimalikku pealkirja astet. Pealkirja suurus on sama, mis ülejäänud töös: 12pt, kahekordse reavahega. Tühja vaba rida pealkirja ja teksti ees ega järel ei jäeta.

Pealkirjade kirjeldused

Pealkiri 1	keskel, bold, suur või väike täht
Alapealkiri 2	vasakul servas, bold, suur- ja väiketäht
Alapealkiri 3	lõigu alguses, vasaku taandega, bold, italic, väiketäht, lõpus punkt

EMKTS töödes on soovitatav kasutada kolme pealkirja taset - Pealkiri 1, Pealkiri 2, Alapealkiri 4.

Kolmeastmelise pealkirjade näidis:

SISUKORRA KASUTAMINE

Sisukord asub eraldi lehel. Soovitatav on kasutada kahte pealkirja astet, Pealkiri 1 ja Pealkiri 2. Sõna (SISUKORD) asub keskel, suurte tähtedega, bold stiiliga. Sisukorra kõik kirjed on sama fondiga ja reavahega, mis ülejäänud töös: Times New Roman, 12pt, kahekordne reavahe.

Sisukorra näidis

SISUKORD	
Sissejuhatus.....	3
Teoreetiline käsitlus.....	4
Püha mõistest usundiloos ja keeles.....	4
Püha mõistest ja selle arengust juutlik-kristlikus kultuuris.....	10
Püha mõistest tänapäeva eesti ühiskonnas.....	18
Empiiriline uurimus.....	29
Uurimuse eesmärk ja metoodika.....	29
Tulemuste analüüs.....	31
Kokkuvõtavad järeldused ja soovitusel.....	38
Kokkuvõte.....	40
Resümeel.....	42
Allikate loetelu.....	43
Lisad.....	45

ALLIKALE VIITAMINE**Üldpõhimõtted viitamisel**

Allikatele võimalikult täpne viitamine on vajalik selleks, et lugeja võiks leida üles algse materjali, mida on kasutatud, parafraaseeritud, refereeritud või tsiteeritud. Teksti koostamisel kasutatud allikatele viitamiseks – olgu tegemist allika refereerimisega või otsese tsiteerimisega – kasutatakse tekstisisest viitamist. APA stiil kasutab autor-aasta meetodit. Tekstisisene viitamine arvestab sellega, et lugeja leiab kõik täpsustavad andmed allikate koondloetelust kirjutise lõpus.

Autori esmakordselt mainimisel tekstis on hea tava välja kirjutada ka autori eesnimi. Viite koostamisel esitatakse sulgudes autori perekonnanimi ja väljaande aasta, eraldatud komaga. Tekstisisene viide paigutatakse sulgudesse lause, lõigu või tsitaadi järel. Näiteks:

“...pastoraalpsühholoogia on oma olemuselt oikumeeniline” (Lehtsaar, 1994, lk 14).

Kui autori nimi esineb lauses, siis kirjutatakse nime järel sulgudes üksnes väljaande aasta. Näiteks: Tõnu Lehtsaar (1994, lk 14) mõistab pastoraalpsühholoogiat oikumeenilisena...

Viite kolm elementi

- autori või koostaja perekonnanimi. Kui pole võimalik tuvastada allika autorit, siis on viite sisuks pealkirja lühivorm;
- ilmumisaasta, mis eraldatakse autorist koma ja tühikuga;
- leheküljenumber, mis eraldatakse aastaarvust komaga, lühendiga “lk” ning tühikuga.

Leheküljenumbrid võib kirje puhul ära jätta, kui viidatakse teosele või artiklile tervikuna või kui refereeritav mõttekäik on läbivalt kogu allikal. Kui tahetakse osutada kahele või rohkemale järjestikusele leheküljele, siis kasutatakse sümbolit „j“.

Lause sees olev kirje põhivorm on järgmine: Salumaa (2009, lk 209)

Lause järel olev kirje põhivorm on järgmine: (Salumaa, 2009, lk 209)

Näiteid tekstisese kirje moodustamisel

Ühe autoriga allikas. Lehtsaar (1994) või (Lehtsaar, 1994)

Kahe autoriga allikas. Kaldur ja Kurg (2008) või (Kaldur ja Kurg, 2008)

Kolme kuni viie autoriga allikas esmakordsel tsiteerimisel. Bradley, Ramirez ja Soo (1999) või (Bradley, Ramirez ja Soo, 1999). Bradley, Ramirez, Soo ja Walsh (2006) või (Bradley, Ramirez, Soo ja Walsh, 2006). Walker, Allen, Bradley, Ramirez ja Soo (2008) või (Walker, Allen, Bradley, Ramirez ja Soo, 2008)

Kolme kuni viie autoriga allikas järgnevatel tsiteerimistel. Bradley jt (1999) või (Bradley jt, 1999)

Kuue või rohkem autoriga allikas. Kaldur jt (2006, lk 60) või (Kaldur jt, 2006, lk 60)

Viitamine mitmele allikale ühes lõigus. (Bradley, 1999; Mahoney, 1998)

Viitamine artiklitekogumikule. Kui soovitakse viidata artiklitekogumikule, õpikule vms, siis võib kasutada allika koostaja nime. Tuleb silmas pidada, et konkreetse artikli tsiteerimisel tuleb viidata mitte artiklitekogumikule, milles artikkel on avaldatud, vaid artikli autorile.

Viitamine autorita allikale. Märkimata autori või koostaja puhul märgitakse allikaks pealkirja esimesed sõnad. Artikli, peatüki või veebilehe pealkiri esitatakse jutumärkidega. Raamatu, perioodika ja brošüüri pealkiri esitatakse kursiivis. Näiteks: ...Teoloogilise Seminari missiooniks on toetada vaimulikku kujunemist (“EMK Teoloogiline Seminar”, 2011). ...kirikust ja tema ühtsusest õpetab *Augsburgi Usutunnistus* (1980).

Klassikaliste teoste viitamine. Kui tsiteeritakse paremaks mõistmiseks on oluline originaalteose väljaandmise aasta, võib selle lisada. Näiteks (Bunyan, 1728/2007). Viitamise peamine ülesanne on siiski osutada sellele konkreetsele allikale, mida autor on töö koostamisel kasutanud.

Isiklik kirj vahetus. Isiklikud kirjad, e-mail, foorumid, vestlused, isiklikud intervjuud, skype jpt. (isiklikku kirj vahetust ei lisata allikate loetellu). Näiteks: Jaan Juhkam (isiklik kirj vahetus, 19.01.2011) või (Jaan Juhkam, isiklik intervjuu, 20.08.1991).

Piibli tsiteerimine. Töö sissejuhatuses nimetatakse töös kasutatud tõlke või autoriõiguse haldaja ja aasta. Eestikeelses töös kasutatakse Eesti Piibliseltsi väljaannete lühendeid ja märkimisviisi (vaata ptk “Lühendid”), venekeelse ja ingliskeelse Piibli kirjakohtade märkimisviis on kirjas peatükis “Lühendid”. Allikate loetelusse Piiblit ei lisata.

Otsene tsitaat

Parafraseerimata tsitaat (vähem kui 40 sõna) eraldatakse ülejäänud tekstist jutumärkidega. Kui tsitaat on lause keskel, siis kohe peale jutumärke esitatakse viide allikale. Lause lõpumärk asetseb viite järel.

Kaks näidet:

Uurimuses lapse arengust kirjutab Meeli Tankler (1996), et “jumalakujutluse erinevus poiste ja tüdrukute vahel süveneb teismeliseeas veelgi” (lk 148), milles poiste jumalapilt on rohkemal määral intellektuaalne.

“Vastupidiselt oodatule rääkis Jeesus naisega vaimsetel, või kui soovite – teoloogilistel teemadel” (Saluraid, 2004, lk 21).

Pikemate, 40 ja enam sõnaga tsitaadid tuuakse eraldiseisva tekstiplokina, jutumärke ei kasutata. Lõik on ülejäänud tekstist vasaku taandega 1,5cm (vasakust servast nihe 1,5 cm). Kui tsitaadis on mitu lõiku, siis lõikudes (peale esimese) kasutatakse taandrida. Lause lõpumärk asetseb viite ees.

Näide:

On ilmne, et naistele omistatud “kardetud” tunnetes, emotsioonides ja empaatiavõimes või ka valmiduses teenida nägi Jumal vastupidiselt ratsionaalsele maailmale potentsiaali, mis evangeeliumisõnumi levikule kaasa aitasid.

Aga et nimetatud kvaliteedid ei ole omased ainult naistele, näitab Jeesuse (kui mehe) maapealne elu – ka Tema tundis kaasa, nuttis ja rõõmustas ning Ta enda sõnade kohaselt tuli ise teenima. (Saluraid, 2004)

Kaudne viitamine

Juhul, kui on vajadus viidata allikale, mis pole kättesaadav otseseks viitamiseks, aga millele viitab kasutada olev allikas, tuleb üles märkida mõlemad allikad. Näiteks, kui Uku Masingu tsitaat on kättesaadav ainult Toomas Paul allika kaudu, on viide järgmine: (Masingu päevik, tsiteeris Paul, 2001). Allikate loetelusse töö lõpus kirjutatakse olemasoleva allika autoriks Toomas Paul.

ALLIKATE LOETELU TÖÖ LÕPUS

Allikate loetelu algab eraldi lehelt 1. astme pealkirjaga “Allikate loetelu” (keskel,

suurtähed, bold). Allikate loetelus esitatakse tähestikulises järjekorras kõik (aga ainult need) allikad, millele on tekstis viidatud. Ühe ja sama autori erinevad teosed esitatakse ilmumisaasta järgi, alustades kõige varasemast. Kirillitsas või mõnes muus tähestikus esitatud allikad järgnevad eesti- ja inglisekeelses töös ladina tähestikuga allikate loetelule. Venekeelses töös algab loetelu vastavalt kirillitsas, millele järgnevad ladina vm tähestikus allikad.

Viite koostamisel lähtutakse nendest andmetest, mis on märgitud allika juurde. Täielik viide sisaldab järgmisi osi: 1) autori perekonna- ja eesnimi; 2) allika ilmumisaasta; 3) allika täielik nimetus; 4) kirjastamise andmed (kirjastamise koht ning kirjastus). Iga osa moodustab mõtteliselt ühe lause ja need osad eraldatakse üksteisest punktiga.

Näiteks: Autor, A. (1967). *Töö pealkiri*. Linn: Kirjastaja.

Allikate kirjetes on peamiselt leida järgmised andmed:

- autori märkimisel alustatakse perekonnanimest; koma ja tühikuga on eraldatud eesmini või eesnime esitäh; kõik kaasautorite või koostajate nimed kirjutatakse välja selles järjekorras, nii nagu on allikale märgitud.
- ilmumisaasta sulgudes (leiab tavaliselt tiitlipöördelt; selle puudumisel märgitakse i.a.), perioodika puhul aasta ning kuupäev, eraldatud komaga,
- pealkiri ning alapealkiri, kui viimane on tiitellehele märgitud. Alapealkiri eraldatakse pealkirjast kooloniga ja tühikuga; pealkiri esitatakse kursiivis. Artikli pealkiri kogumikus või perioodilises väljaandes on püstises kirjas, kuid perioodika (ajakirjad, ajalehed, infolehed) ja kogumiku nimi esitatakse kursiivkirjas. Artikli nime järel märgitakse toimetaja eesnime täht, punkt ja tühik, toimetaja perekonnanimi, sulgudes sõna (toimetaja) või (toim), seejärel kogumiku nimi kursiivis;
- leheküljenumbreid allikatele EI märgita, välja arvatud artiklid kogumikest või ajakirjadest:
- ilmumiskoht ning kirjastus, eraldatud üksteisega kooloni ja tühikuga;

- kordustrukki või parandatud trüki number (võib osutada oluliseks leksikonide puhul);
- kirje lõpus on punkt.

Allikate loetelu näiteid

Raamat.

Salumaa, E. (2009). *Süstemaatilise teoloogia käsiraamat ehk „Dogmaatika märksõnades“*. Tallinn: EELK Usuteaduse Instituut.

Kahe autoriga allikas.

Kaldur, P., Kurg, I. (koostajad). (2008). *Sajand Elmar Salumaaga: Juubelikogumik*. Tallinn: EELK Usuteaduse Instituut.

Rohkem kui kahe autoriga allikas.

Kaldur, P., Kurg, I., Laats, A., Teder, T., Vihuri, V. (koostajad). (2006). *Documenta oecumenica: Kirik, ühiskond, misjon*. Tallinn: EELK Usuteaduse Instituut.

Artikkel kogumikust.

Lilleoja, L. (2000). Kümme aastat usuõpetust taasiseseisvunud Eestis – areng või taandareng. M. Nelson (toimetaja), *Mente et corde: Esseekogumik* (lk 167-182). Tallinn: EMK Teoloogiline Seminar, Logos.

Artikkel ajakirjast või ajalehest.

Herm, I. (2009, juuli-august-september). Ma armastan Eesti Metodisti Kirikut. *Koduteel*, 94 (3), lk 10-12.

Paas, K. (2012, 8. märts). Suhtluspeetus – kas vabariigi tõbi? *Maaleht*, 10 (1274), lk 19.

Artikkel teatmeteosest.

Спасение. (1990). Ф. Ринекер, Г. Майер (toimetaja). *Библейская Энциклопедия* (lk 937). Paderborn: Christliche Verlagsbuchhandlung.

Diplomi-, magistri-, doktoritöö.

Kask, A. (2008). Handi laste usulise mõtlemise arengust (magistritöö). EELK Usuteaduste

Instituut, Tallinn.

Internetiallikad

Koos URL aadressiga (näiteks <http://www.theopedia.com>) tuleb nimetada ka lehekülje autor ja pealkiri (kui on võimalik tuvastada). Kui kuupäeva pole, kirjutatakse autori järel sulgudesse lühend i.a. Teadusajakirjade võrguväljaannetes kasutakse URL aadressi asemel indentifikaatorit DOI (digital object identifier). Kui interneti allikal on teada kuupäev, märgitakse see autori järel (aasta number, kuupäeva number. kuu nimetus). Ajakirjadel märgitakse aasta ja kuu (2010, august), ajalehtedel kuupäev (2010, 15. august), blogis ja foorumi postitustes kuupäev (2010, 15. august). NB: Vältige interneti aadresside kirjutamisel automaatselt linkimist.

DOI kasutamine.

Routson, J. L., & Hinton, S. T. (2010, detsember). Domestic violence and the role of the parish nurse. *Journal of Christian Nursing Dec 2010*, 27:302-305. DOI 10.1097/CNJ.0b013e3181f0c141.

URL-i kasutamine.

Routson, J. L., & Hinton, S. T. (2010, detsember). Domestic violence and the role of the parish nurse. *Journal of Christian Nursing Dec 2010*, 27:302-305. Loetud aadressil http://journals.lww.com/journalofchristiannursing/Abstract/2010/12000/Domestic_Violence_and_the_Role_of_the_Parish_Nurse.13.aspx

Ajalehe ja ajakirja võrguväljaanne.

Parker-Pope, T. (2008, 6. mai). Psychiatry handbook linked to drug industry. *The New York Times*. Loetud aadressil <http://well.blogs.nytimes.com/2008/05/06/psychiatry-handbook-linked-to-drug-industry>

Stern, R. (2012, 9. märts). Sohk ja teadus kümme aastat hiljem. *Sirp*, 10 (3384). Loetud aadressil http://www.sirp.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=14281:sohk-ja-teadus-kuemme-aastat-hiljem&catid=9:sotsiaalia&Itemid=13&issue=3384

Saluraid, A. (2004). Naise koht teoloogias ehk Sitz im Leben. *Koduteel* (4),

Loetud aadressil <http://www.metodistikirik.ee/koduteel/artikkel/255>

Artikkel veebileheküljel.

Õppekorralduseeskiri. (2011, 3. märts). *EMKTS kodulehekülg*. Loetud aadressil http://www.emkts.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=156&Itemid=128&lang=et

Blogi postitus.

Veljo Kaptein. (2011, 19. juuni). "Israel Today" kirjutab luuletaja Haim Gouri "Eyval"-st [Ajaveebi postitus]. Loetud aadressil <http://veljo.wordpress.com/2011/06/19/israel-today-kirjutab-luuletaja-haim-gouri-eyval-st/>

E-raamat (ilmunud ainult e-raamatuna).

O'Kneefe, E. (i.a.). *Egoism & crisis in Western values*. Loetud aadressil <http://www.onlineoriginals.com/showitem.asp?itemID=135>

E-raamat (trükitud raamatu e-versioon).

Maclean, A. J. (2010). *The Ancient Church Orders*. Loetud aadressil <http://books.google.com/books?id=wPZAuWGmKNEC> (originaalteos 1910)

Slaidi esitluse näide.

Bouma J. (2010, august). Postmodernity & Youth Ministry [Slaidiesitlus]. Loetud aadressil <http://www.slideshare.net/jakebouma/postmodernity-youth-ministry>

Video näide.

Joseph Hovsepian. (Produtsent). (2007. 18. oktoober) A Cry from Iran [DVD]. Loetud aadressil <http://www.christianmovies.com/missions/a-cry-from-iran-dvd>

TABELID JA JOONISED**Tabelid**

Tabelite ja jooniste eesmärk töös esitatud informatsiooni parem mõistmine ja andmete ülevaatlik esitlemine. Tabelite kasutamine on põhjendamatu, kui tulemuseks on üksnes ruumi täitmine või materjali andmetega üle kuhjamine. Tabel paigutatakse eraldi lehele. Tabeli peal on nummerdatud nimetus Tabel 1, Tabel 2 jne. Nimetuse all, järgmisel real on tabeli pealkiri kursiivis. Pealkiri selgitab tabelis esitatud andmeid. Tabel joonistatakse ainult horisontaaljoontega. Tabeli alla lisatakse vajalikud selgitused sõnaga "Märkus:" fondiga 10pt.

Tabeli näidis.

Tabel 9

Õigete vastuste arv lastel, kes osalesid ja ei osalenud pikapäevarihmas

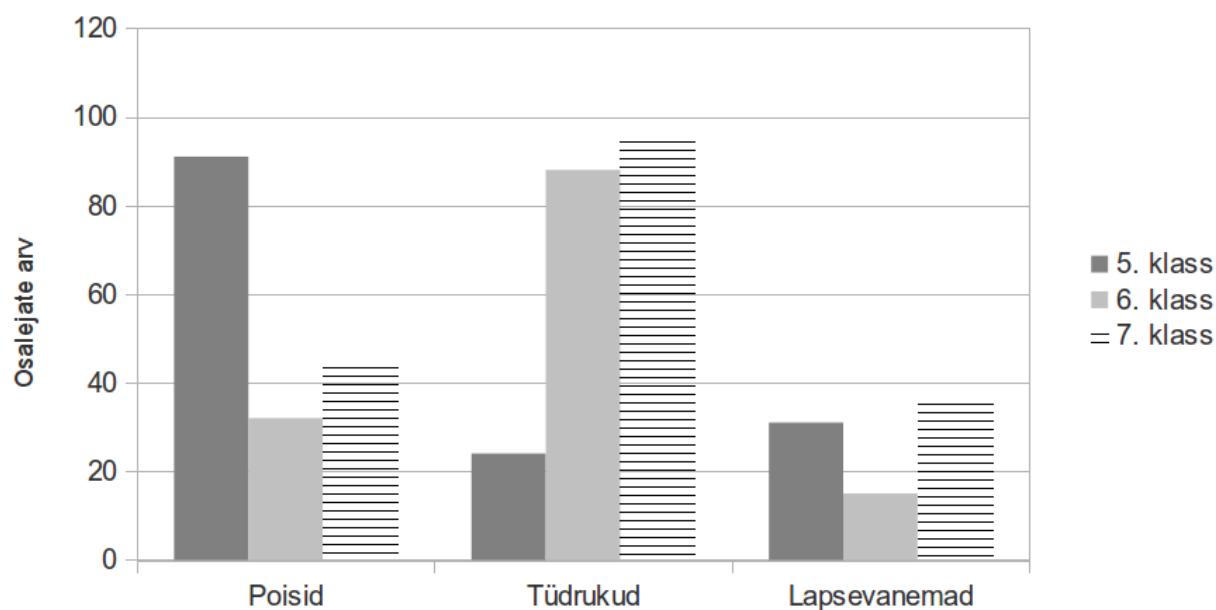
Grupp	n ^a	Klass	
		3	6
Tüdrukud			
Osalesid	20(18)	280	319
Ei osalenud	20(19)	240	263
Poisid			
Osalesid	20(19)	281	317
Ei osalenud	20(20)	232	262

Märkus: Maksimaalne punktide arv testis = 320

a Sulgudes olevad numbrid näitavad laste arvu, kes vastasid kõikidele küsimustele.

Joonised

Joonistel (skeemid, illustratsioonid, diagrammid, fotod) on nummerdatud allkiri, näiteks *Joonis 1*, kirjutatud kursiivis. Selle järgneb joonise pealkiri püstises kirjas. Diagrammi telgedel on selgitatud skaala väärtus ja tulpade nimetused. Selgitav legend on osa joonisest. Joonis on soovitatav asetada lehekülje keskele, joonise laius umbes 90% lehe vaba ruumi laiusest.

Joonise näidis.

Joonis 2. Laste ja vanemate osalemine pühapäevakooli üritustel 5. - 7. klassides.

LÜHENDID ja KIRJAVAHEMÄRGID

Lühendid ja kirjavahemärgid on kokkuleppelised ortograafilised märgid, mille vormistamise põhimõtted on eri kultuurides ja keeltes erinevad. On saanud tavaks, et eestikeelseid lühendeid kasutatakse ilma punktita, välja arvatud liitsõnalise lühendi puhul. Punkt tuleb panna juhul, kui punktita lühend raskendab tekstist arusaamist. Lühendite ja kirjavahemärkide kasutamise kohta vt teostest *Eesti õigekeelsussõnaraamat*, *Eesti keele käsiraamat*, *Eesti ortograafia* või vastavad e-väljaanded, Eesti Keele Instituudi abimaterjalid, näit <http://www.eki.ee/books/ekk09> või keelenõuanne telefonil 6313731.

EMK Teoloogilise Seminari kirjatöodes võib esineda lisaks tavapärasele lühenditele veel järgmisi:

Lühend (vt <http://www.eki.ee/books/ekk09/index.php?p=2&p1=9>)

i.a. ilma kuupäevata; võib esineda allikate loetelus

toim toimetaja

koost koostaja

samas või *ibid.* kasutatakse järjestikuste allikaviidele puhul ühel ja samal leheküljel, vastab ladinakeelsele sõnale *ibidem*.

Kirjavahemärgid

(vt <http://www.eki.ee/books/ekk09/index.php?p=2&p1=11>)

- ... **Mõttepunktid.** Lausekatkestuse või poolelijäänud lause tähistuseks. On parem jätta mõttepunktide ja sõna vahele tühik (kuid ka kokkukirjutus ei ole eksimus ortograafia vastu).
- **Sidekriips.** Ühendab kahte sõnaosa vahetult järgnevalt või ka kaugemalt, näiteks sidesõna järel. Pandagu tähele, et sõna ja sidekriipsu vahel ei ole tühikut. Näide: võib-olla; Põhja-Eesti; Haridus- ja Teadusministeerium.
- **Mõttekriips.** Eraldab kahte sõna, märki või lauseosa. Pandagu tähele, et sõna ja mõttekriipsu vahel on tühikud. Näide: Selline on inimene – Jumala loodu. Sõna “kuni” asendusena numbrite või aastaarvude puhul ei jäeta numbri ja mõttekriipsu vahele tühikut; näit aastail 2000–2010.
- . **Punkt.** Asetatakse lause järele. Punkti ei panda eraldiseisvate pealkirjade järele (Pealkiri 1, Pealkiri 2).
- , **Koma.** Komareeglite mittemõistmine ja sagedane väärkasutus on nüüdisaja eestlaste probleem. Koma märkimisel või mittemärkimisel on kasulik meeles pidada koma põhitähendust, milleks on 1) liitlauses lauseosade (lihtlausete) üksteisest eraldamine, kusjuures lauseosa tekib öeldise (ka mõttelise) olemasolust, 2) loetelud, kus koma asendab sõna “ja” või “ning” jt. Koma kirjutamise kõiki

reeglid ja erijuhtumeid saab vaadata eesti keele käsiraamatutest (vt ülalviidatud e-aadressi või kirjutist koos selgitustega <http://keeleabi.eki.ee/pdf/147.pdf>).

Numbrite kirjutamine (<http://www.eki.ee/books/ekk09/index.php?p=2&p1=10>)

Pandagu tähele, et eesti keeles kirjutatakse põhiarvud araabia numbritega. Järgarvudel on rooma numbrite kirjutamisel teistsugune kokkuleppeline tähendus, kui seda on teistes keeltes. Rooma number võib asendada järgarvu (näit sõna “esimene” võib olla märgistatud kas 1. või I), ent punkt rooma numbri järel (I.) annab tähenduse “esiteks”.

Numbritega kirjutatud arvud ei tohiks tekstis sattuda kõrvuti. Tekstist arusaamist segab ka see, kui üks lause lõpeb ja teine algab numbritega. Emmas-kummas lauses tuleks muuta sõnade järjekorda.

Numbritega kirjutatud põhiarvsõna käändetunnuse saab -lisada alates osastavast käändest. Käändetunnuse võib lisada sidekriipsuga või kokkukirjutatuna ilma sidekriipsuta. Näide: Kaubamaja on lahti kella 20ni (20-ni). Ent aastaarvude puhul näit 1930ndad (või 1930. aastad), viga ei ole ka näiteks 1930-ndad.

Piibli lühendid

Piibli kirjakohtade märkimiseks kasutatakse kokkuleppelisi sümboleid. Eestikeelse Piibli tsiteerimisel järgitakse Eesti Piibliseltsi väljaannetes kasutusel olevaid sümboleid. Lühendid koostatakse reeglina ja võimaluse korral kahetähelistena: piibliraamatu esitähel ja esimesest konsonandist. Piibliraamatute lühendeid kasutatakse ainult sulgudes või pikemates piiblisalmide loeteludes. Peatüki ja salmi eraldamiseks kasutatakse koolonit.

Näited: Esimese Moosese raamatu esimese peatüki esimene salm (1Ms 1:1) kirjutab...

...on iga kristlane Püha Vaimu tempel (1Kr 3:16).

...kirjutab apostel esimeses kirjas korintlastele (3:16).

Rooma kirja kolmandas peatükis (s.21-31) käsitleb apostel õigeksmõistmise...

Mitmele järgnevale salmile saab viidata mõttekriipsu või tähe “j” abil. Näide: 1Ms 1:1–5;

2:4j.

Piibli raamatud	Eestikeelses Piiblis	Venekeelses Piiblis	Ingliskeelses Piiblis
Esimene Moosese raamat	1Ms	Быт	Gen
Teine Moosese raamat	2Ms	Исх	Ex
Kolmas Moosese raamat	3Ms	Лев	Lev
Neljas Moosese raamat	4Ms	Чис	Num
Viies Moosese raamat	5Ms	Втор	Deut
Joosua raamat	Jos	Нав	Josh
Kohtumõistjate raamat	Km	Суд	Judg
Ruti raamat	Rt	Руф	Ruth
Esimene Saamueli raamat	1Sm	1Цар	1 Sam
Teine Saamueli raamat	2Sm	2Цар	2 Sam
Esimene Kuningate raamat	1Kn	3Цар	1 Kings
Teine Kuningate raamat	2Kn	4Цар	2 Kings
Esimene Ajaraamat	1Aj	1Пар	1 Chr
Teine Ajaraamat	2Aj	2Пар	2 Chr
Esra raamat	Esr	Езд	Ezra
Nehemja raamat	Ne	Неем	Neh
Estri raamat	Est	Есф	Esth
Iiobi raamat	Ii	Иов	Job
Psalmid ehk Vana Testamendi Laulud	Ps	Пс	Ps
Saalomoni Õpetus- e Vanasõnad	Õp	Прит	Prov
Koguja raamat	Kg	Еккл	Eccles
Saalomoni Ülemlaul e Laulude Laul	Ül	Песн	Song of Sol
Jesaja raamat	Js	Ис	Isa
Jeremija raamat	Jr	Иер	Jer
Jeremija Nutulaulud	Nl	Плач	Lam

Hesekieli raamat	Hs	Иез	Ezek
Taanieli raamat	Tn	Дан	Dan
Hoosea raamat	Ho	Ос	Hos
Joeli raamat	Jl	Иоил	Joel
Aamose raamat	Am	Ам	Am
Obadja raamat	Ob	Авд	Obad
Joona raamat	Jn	Ион	Jon
Miika raamat	Mi	Мих	Mic
Nahumi raamat	Na	Наум	Nah
Habakuki raamat	Ha	Ав	Hab
Sefanja raamat	Sf	Соф	Zeph
Haggai raamat	Hg	Аг	Hag
Sakarja raamat	Sk	Зах	Zech
Malaki raamat	Ml	Мал	Mal
Matteuse evangeelium	Mt	Мф	Mt
Markuse evangeelium	Mk	Мк	Mk
Luuka evangeelium	Lk	Лк	Lk
Johannese evangeelium	Jh	Ин	Jn
Apostlite teod	Ap	Деян	Acts
Pauluse kiri roomlastele	Rm	Рим	Rom
Pauluse Esimene kiri korintlastele	1Kr	1Кор	1 Cor
Pauluse Teine kiri korintlastele	2Kr	2Кор	2 Cor
Pauluse kiri galaatlastele	Gl	Гал	Gal
Pauluse kiri efeslastele	Ef	Еф	Eph
Pauluse kiri filiplastele	Fl	Фил	Phil
Pauluse kiri koloslastele	Kl	Кол	Col
Pauluse Esimene kiri tessalooniklastele	1Ts	1Фес	1 Thess

Pauluse Teine kiri tessalooniklastele	2Ts	2Фес	2 Thess
Pauluse Esimene kiri Timoteusele	1Tm	1Тим	1 Tim
Pauluse Teine kiri Timoteusele	2Tm	2Тим	2 Tim
Pauluse kiri Tiitusele	Tt	Тит	Tit
Pauluse kiri Fileemonile	Fm	ФЛМ	Philem
Kiri heebrealastele	Hb	Евр	Heb
Jaakobuse kiri	Jk	Иак	Jas
Peetruse Esimene kiri	1Pt	1Пет	1 Pet
Peetruse Teine kiri	2Pt	2Пет	2 Pet
Johannese esimene kiri	1Jh	1ИН	1 Jn
Johannese teine kiri	2Jh	2ИН	2 Jn
Johannese kolmas kiri	3Jh	3ИН	3 Jn
Juuda kiri	Jd	Иуд	Jude
Johannese Ilmutusraamat	Ilm	Откр	Rev